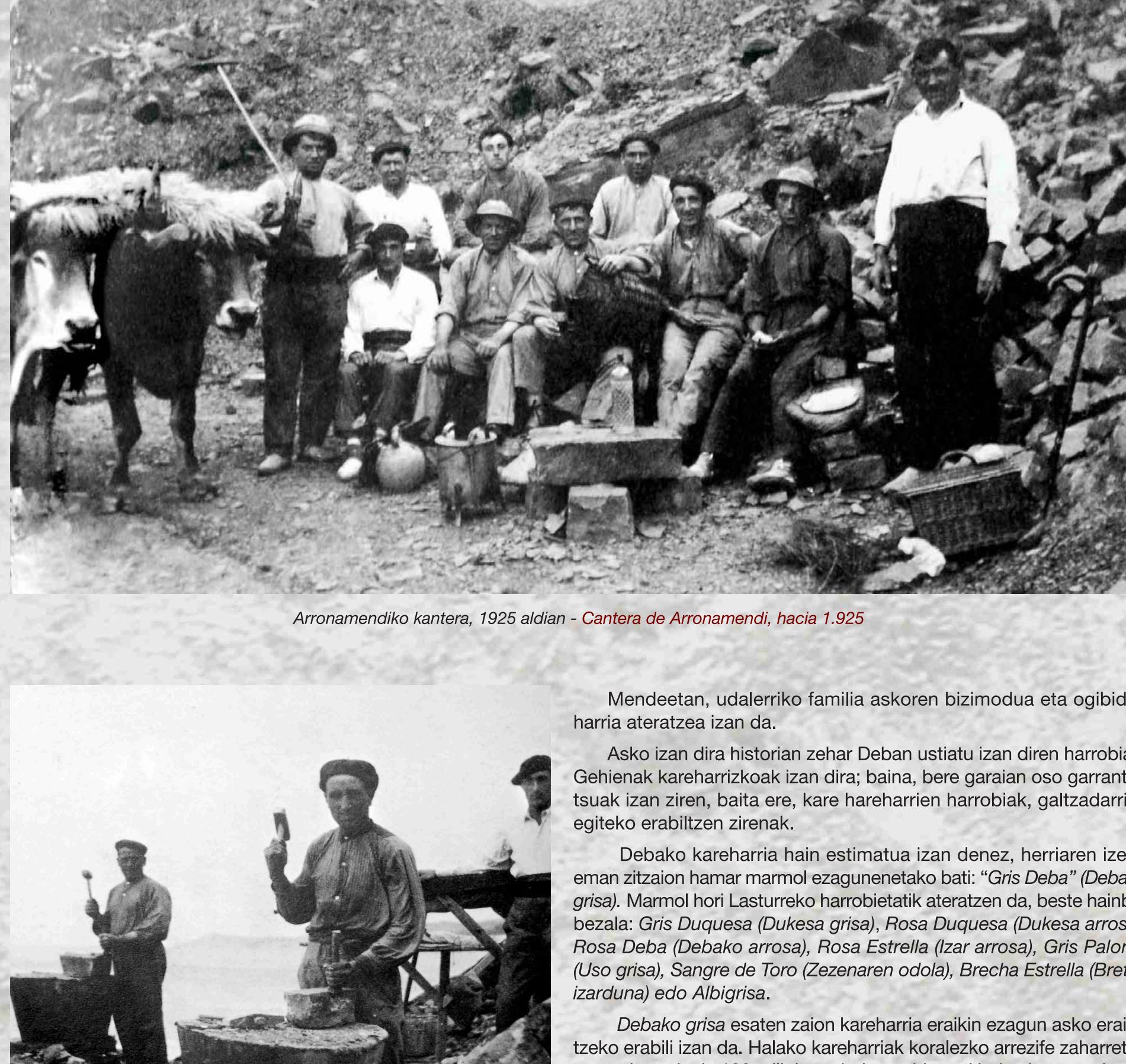

DEBA ETA HARRIA DEBA Y LA PIEDRA

Arronamendiko kantera, 1925 aldian - Cantera de Arronamendi, hacia 1.925

Mendeetan, udalerriko familia askoren bizimodua eta ogibidea harria ateratzea izan da.

Asko izan dira historian zehar Deban ustiatu izan diren harrobiak. Gehienak kareharrikoak izan dira; baina, bere garaian oso garrantzitsuak izan ziren, baita ere, kare hareharrien harrobiak, galtzadarriak egiteko erabiltzen zirenak.

Debako kareharria hain estimatua izan denez, herriaren izena eman zitzaion hamar marmol ezaguneneko batia: "Gris Deba" (Debako gris). Marmol hori Lasturreko harrobietatik ateratzen da, beste hainbat bezala: Gris Duquesa (Dukeska gris), Rosa Duquesa (Dukeska arrosa), Rosa Deba (Debako arrosa), Rosa Estrella (Izar arrosa), Gris Paloma (Uso gris), Sangre de Toro (Zezanaren odola), Brecha Estrella (Bretxa izarduna) edo Albigrisa.

Debako grisra esaten zaion kareharria eraikin ezagun asko eraiki-zeko erabili izan da. Halako kareharriak koralezko arrezipa zaharretan eratu ziren, duela 100 milioi urte baino gehiago. Horien barruan, koral, alga eta organismo bioeraikitzaileen adibide bikainak ikus ditzakegu.

1948an, Francisco Albizu "Soarte" herriko hargina kontratatu zuten diamante puntaren forma zuten 7000 harri prestatu zitzan, Arantzazuko Andre Mariaren Santutegiko dorreak eraikitzeo. Soarte-k eskuratu zituen harriak Lasturreko Urkullu harrobietik atera ziren.

Baina, kareharria ez da izan gure harrobietatik atera den harri mota bakarra.

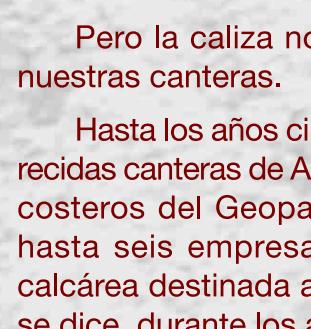
Hogeigarren mendeko berrogeita hamarreko hamarkada arte Euskal Kostaldeko Geoparkeko itsaslabarretan zeuden Arronamendi harrobietan kare hareharrien harrobiak ustiatzen zituzten sei enpresa

egon ziren, guztiek galtzadarriak egiten zituztenak. Esaten denez, XX. mendeko hogeita hamarreko hamarkadan zehar ehun pertsona ere artitu ziren Arronamendi harrobietan.

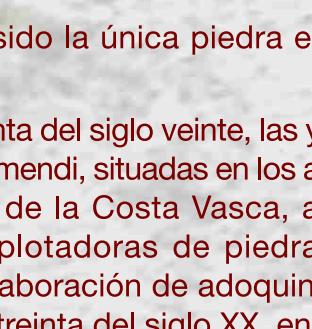
Galtzadarriak harriak eskuz landuz egiten ziren harrobian, trenbideko bagoietan kargatzenten ziren zamalekuak bertan eta hainbat leku-tara garraiatzen ziren: Asturias, Kantabria, Katalunia edo Gascua. Normalmente, harginak beraien arduratzenten ziren kale, plaza, portu edo probalekuetako obrak egiteaz, eta, obrek irauten zuten bitartean, inguruau bizitzen ziren. Arronamendi harrobietan pertsonaia ezagunek egin zuten lan; esaterako, Txirrita bertsolariak.

Harrobitik gertu dagoen Arakistain plazan, Debako harriaz galtzadarrik zoladura ikus daiteke, eta baita Euskal Herriko ornamentuko hainbat harri ere.

Debako harriari esker, gainera, herri kiroletako hainbat harrijasotzaile historiko bihurtu dira. Gizezkoen artean, Victor Zubala (Arteondo), Manuel Arakistain (Ziaran Zar), Angel Albizu (Soarte) eta Jose Manuel Aguirre (Endañeta) ditugu; emakumezkoen artean, berriz, Damasa Agirregabiria dugu, XX. mendeko hogeita hamargaren hamarkadako emakume harrijasotzaile ezaguna.

Gris Deba

Rosa Deba

Sangre de Toro

Brecha Estrella

Albigris

Durante siglos, la extracción de la piedra ha representado el modo de vida y el sustento de numerosas familias del municipio.

Muchas han sido las canteras que a lo largo de la historia han sido explotadas en Deba. Aunque la mayoría son de piedra caliza, también tuvieron en su momento una gran importancia las de piedra arenisca calcárea, utilizada ésta para la elaboración de adoquines.

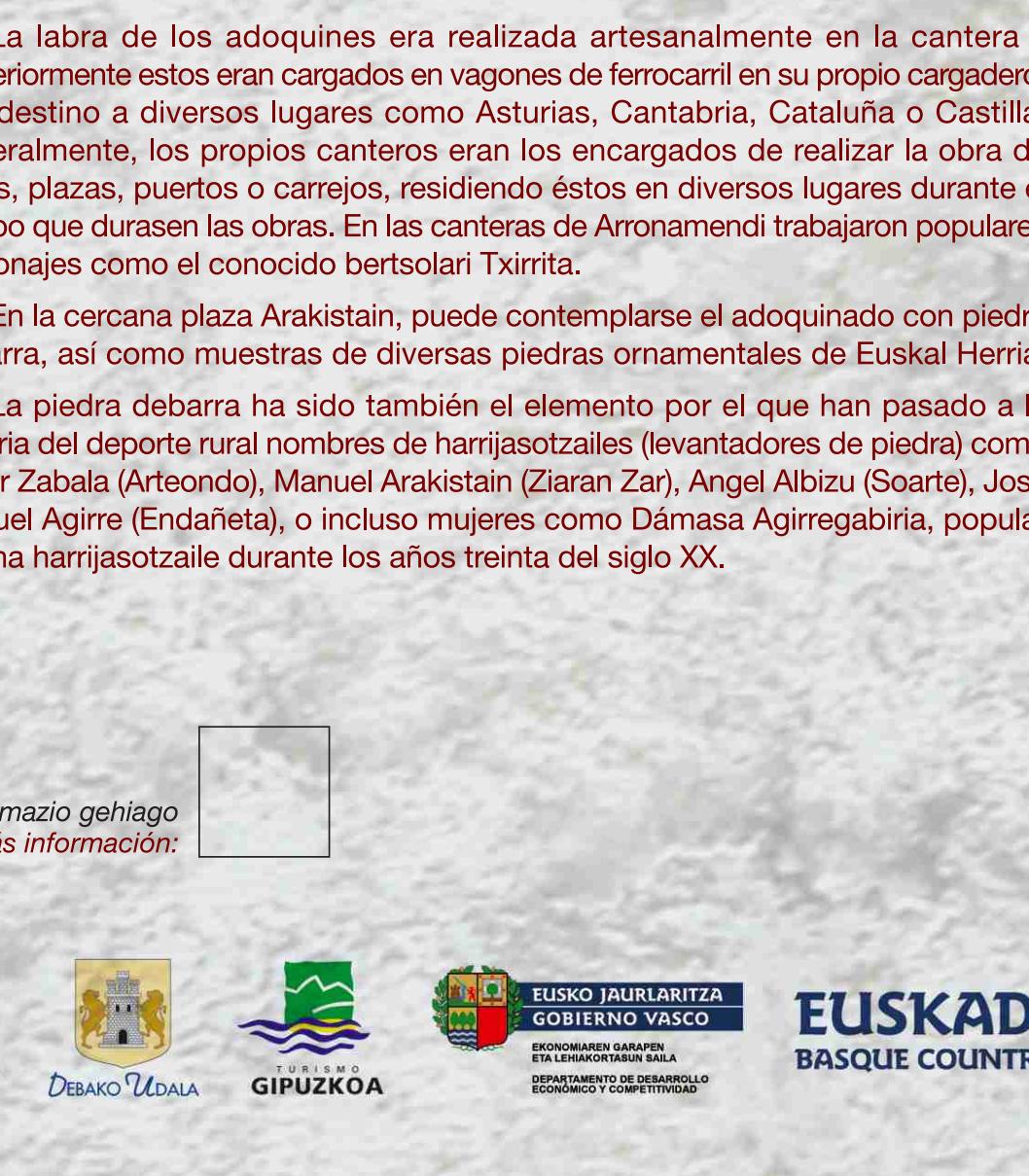
La piedra caliza debarra ha sido tan apreciada, que la población incluso prestó su nombre a uno de los diez mármoles más conocidos: el "Gris Deba". Este mármol, al igual que otros como el Gris Duquesa, Rosa Duquesa, Rosa Deba, Rosa Estrella, Gris Paloma, Sangre de Toro, Brecha Estrella o Albigris, son extraídos de las canteras de Lastur.

La caliza conocida como Gris Deba ha sido utilizada en la construcción de numerosos y conocidos edificios. Estas calizas se formaron en antiguos arrecifes de coral hace más de 100 millones de años. En su interior podemos apreciar excelentes ejemplos de corales, algas y organismos bioconstructores.

En 1948, el cantero local Francisco Albizu "Soarte" fue contratado para elaborar y suministrar 7000 piedras en forma de punta de diamante para la edificación de las torres del Santuario de Nuestra Señora de Arantzazu. Las piedras elaboradas por "Soarte" de forma artesanal fueron extraídas de la cantera Urkullu de Lastur.

Pero la caliza no ha sido la única piedra extraída de nuestras canteras.

Hasta los años cincuenta del siglo veinte, las ya desaparecidas canteras de Arronamendi, situadas en los acantilados costeros del Geoparque de la Costa Vasca, albergaron hasta seis empresas explotadoras de piedra arenisca calcárea destinada a la elaboración de adoquines. Según se dice, durante los años treinta del siglo XX, en la cantera de Arronamendi trabajaron hasta cien personas.

Arantzazuko santutegia - Santuario de Arantzazu

Ziaran Zar

Informazio gehiago

Para más información:

